

Aan:
Mevrouw J. Matser (GroenLinks)

In afschrift aan:
Provinciale Staten van Utrecht

Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen ex. art. 51 (GroenLinks) betreffende inzet gasgeneratoren tegen netcongestie
Datum	23-09-2025
Documentnummer	UTSP-1457258195-9697
Contactpersoon	Hans Rijnten
Telefoonnummer	+31621124703
E-mailadres	hans.rijnten@provincie-utrecht.nl
Domein/opgave	SLO
Team	KNC

Geachte mevrouw Matser,

Vrijdag 29 augustus verscheen een artikel op de website van Stedin getiteld "Gerichte inzet van generatoren tegen overvol stroomnet in provincie Utrecht grote stap dichterbij", waarna verschillende media rapporteerden over gasgeneratoren die vanaf volgend jaar zullen worden ingezet om de vertraging in de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk op te vangen.

GroenLinks heeft naar aanleiding hiervan op 4 september 2025 de volgende vragen gesteld aan het college van Gedeputeerde Staten die we achtereenvolgens beantwoorden.

1. Vraag:
Overheden en netbeheerders doen samen hun best om de (gevolgen) van netcongestie zo veel mogelijk te beperken. Hoe is gekomen tot het besluit om gasgeneratoren in te zetten en welke inzet heeft de provincie gehad bij dat besluit?

Antwoord:

Op 23 april bent u middels een Statenbrief geïnformeerd over de [Kamerbrief 'Versnelling en uitbreiding maatregelen netcongestie FGU'](#). De aanleiding voor dit pakket aan noodmaatregelen was het feit dat de netprofielen van TenneT en Stedin verschillen. Daar waar Stedin een duidelijk herkenbaar profiel laat zien met 2 pieken in de ochtend en avond, is het profiel op het hoogspanningsnet van TenneT veel onvoorspelbaarder. Een piekbelasting op het hoogspanningsnet van TenneT kan soms wel meer dan 24 uur aanhouden onder invloed van bijvoorbeeld windopwek uit de Flevopolder. De maatregelen die de ochtend en avondpiek helpen spreiden op het Stedin net zijn daarmee niet meer voldoende en ook batterijen kunnen slechts een beperkte piek (tot 8 uur) overbruggen. Daarom is in het pakket ook de mogelijkheid van een (gas)generator opgenomen. Het belangrijkste doel van deze maatregel is om de pieken in het netwerk desgewenst te kunnen opvangen. Deze maatregel is flexibel inzetbaar, maar

goed stuurbaar en niet beperkend in de tijd (kan indien noodzakelijk 24 uur volcontinu leveren). De provincie staat achter deze maatregel met de kanttekening dat op termijn moet worden toegewerkt naar duurzame alternatieven. Bovendien heeft de provincie expliciet aangegeven dat de gasgeneratoren alleen worden ingezet op momenten dat het netwerk wordt overbelast door elektriciteitsafname. Dit is met name tijdens de avond- en ochtendpieken in de wintermaanden. Hiermee maken we het mogelijk de energietransitie voort te zetten en voorkomen we grootschalige stroomstoringen; een beetje grijs voor extra groen!

2. Vraag:

Wat is de voornaamste aanleiding van het besluit om gasgeneratoren in te zetten? Heeft de vertraging van het hoogspanningsstation in Breukelen mede geleid tot dit besluit? Zo ja, wat is de invloed van die ontwikkelingen?

Antwoord:

De vertraging van het hoogspanningsstation in Breukelen is niet van invloed geweest op dit besluit. De beschikbare netcapaciteit was ook in de oorspronkelijke planning voor de realisatie van de netuitbreidingen (2029!) al onvoldoende om de autonome groei en de groei in het kleinverbruik te faciliteren. Op basis van die inzichten was er in Utrecht 250 MW extra capaciteit nodig (en in het gebied van Flevoland, Gelderland en Utrecht 475 MW). Met de berichtgeving rond de vertraging van de belangrijkste netuitbreidingen tot 2033 en mogelijk zelfs 2035 zal deze omvang mogelijk nog verder stijgen en het pakket aan maatregelen, inclusief de gasgeneratoren, langer noodzakelijk zijn.

3. Vraag:

Het inzetten van gasgeneratoren zal voor extra uitstoot van CO₂ zorgen. Zijn er alternatieven mogelijk met een kleinere klimaatimpact? Zo ja, welke zijn dat en wordt daar ook op ingezet? En zo nee, waarom is daar niet (ook) voor gekozen?

Antwoord:

Er zijn op dit moment geen realistische alternatieven voor de voorgestelde maatregel m.b.t. regelbare opwek. Voor de hand liggende opties die vaak worden genoemd zijn batterijen en waterstof. Batterijen kunnen echter maar een korte periode overbruggen en zijn daarmee geen alternatief voor deze maatregel. Voor waterstof geldt dat het nog een techniek is die echt in ontwikkeling is en nog niet voldoende zekerheid biedt en relatief duur is. Dit is daarom op de korte termijn waarop deze generatoren noodzakelijk zijn geen alternatief. Daarnaast wordt de nu beschikbare waterstof bijna altijd nog uit aardgas geproduceerd.

4. Vraag:

Wat betekent de inzet van deze generatoren voor de CO₂-uitstoot in de provincie? Heeft dit gevolgen voor onze klimaatambities en zo ja, hoe groot zijn die consequenties?

Antwoord:

De inzet van gasgeneratoren verlaagt de broeikasuitstoot ten opzichte van het alternatief, een totale stop op nieuwe aansluitingen op het elektriciteitsnet in het FGU-gebied, ook voor kleinverbruikers. Zo kan de verduurzaming van de bestaande bouw (uitbreiding van bestaande aansluitingen) worden doorgezet en de nieuwbouw van (all-electric) woningen en laadpalen doorgaan. Vandaar; "Een beetje grijs voor extra groen".

5. Vraag:

Wordt de uitstoot van de generatoren gecompenseerd? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Nee, dit wordt niet gecompenseerd. In het kader van de Utrechtse klimaataanpak naar netto-nul heeft dit aspect zeker onze aandacht.

Per saldo zorgt de maatregel ervoor dat de uitstoot van CO₂ lager is, dan wanneer de maatregel niet wordt doorgevoerd. De beschikbaarheid van flexibele capaciteit die alleen wordt ingezet tijdens bovengenoemde piekmomenten biedt ruimte om meer huishoudens aan te sluiten op het reguliere elektriciteitswerk en om bestaande kleinverbruik aansluitingen te vergroten ten behoeve van verduurzaming. De maatregel zal uiteindelijk meer CO₂ besparen door elektrificatie van o.a. huishoudens te faciliteren dan dat de generatoren zelf zullen uitstoten.

6. Vraag:

Klopt het dat het doel van het inzetten van deze generatoren als doel is dat de elektrificatie van de samenleving (bijvoorbeeld via de overstap op warmtepompen) geen vertraging oploopt? Zo ja, waaruit blijkt dat dit het geval is? En wordt dit gemonitord?

Antwoord:

Ja dit klopt en staat ook in de kamerbrief: "Met de tijdelijke inzet van regelbaar vermogen op lagere spanningsniveaus kan congestie worden verminderd en structurele verduurzaming door middel van elektrificatie worden gefaciliteerd." (Bron: [Kamerbrief](#))

Het doel is het waarborgen van de leveringszekerheid bij een toenemende mate van elektriciteit gebruik door huishoudens en bedrijven. Een deel van de toenemende vraag naar elektriciteit is een gevolg van elektrificatie zoals o.a. het overstappen naar warmtepompen. De elektrificatie van de samenleving is afhankelijk van een breed aantal factoren, waarvan de beschikbaarheid van betrouwbare transportcapaciteit op het elektriciteitsnetwerk één van de facetten is. Het monitoren of deze maatregelen direct tot gevolg hebben dat de elektrificatie geen vertraging oploopt wordt niet gedaan aangezien de complexiteit niet toestaat deze directe correlatie te leggen. Zie ook het [Nieuwsbericht](#) van Stedin en dan de sectie "Noodzakelijk voor leveringszekerheid".

7. Vraag:

De generatoren verdwijnen naar verwachting in 2033, zodra de netcongestie is opgelost. Hoe is geborgd dat generatoren op dat moment ook daadwerkelijk zullen verdwijnen? Welke afspraken zijn daarover gemaakt en zijn die afdwingbaar?

Antwoord:

Het uitgangspunt is dat deze maatregel wordt ingezet totdat de congestie in het FGU-netwerk structureel is opgelost. Daarom hebben Stedin en TenneT met de leverancier van de FlexTender een contract voor 10 jaar afgesloten met 5 maal de mogelijkheid tot verlenging met één jaar. Hoewel Stedin en TenneT formeel geen eigenaar zijn van deze assets hebben zij wel de volledige zeggenschap over de inzet van deze installaties. Wanneer de assets niet meer noodzakelijk zijn voor netcongestie en het contract nog niet is afgelopen worden de assets verplaatst naar een ander congestiegebied binnen het verzorgingsgebied van Stedin. Daarnaast is in de opdrachtverstrekking meegenomen dat aan het einde van de looptijd de assets verwijderd dienen te worden. In de energievisie is opgenomen dat ook op lange termijn regelbare opwek noodzakelijk zal blijven, maar dan op basis van duurzame brandstoffen.

8. Vraag:

De netbeheerders bepalen waar en wanneer de extra stroomproductie nodig is, in afstemming met gemeenten en provincie. Onder welke voorwaarden komen locaties hiervoor in aanmerking? Hoe vindt die afweging plaats?

Antwoord:

Potentiële locaties voor de regelbare opwek worden door de netbeheerders in samenspraak met gemeenten en provincie bepaald. Hierbij spelen technische aspecten een rol zoals de positionering ten opzichte van een voldoende grote gasaansluiting en middenspanningsstation. Ook de effectiviteit van de inzet van een gasgenerator op het overbelaste koppelstation speelt hierbij een belangrijke rol. Gemeenten en provincie kijken vanuit de vergunningverlening mee naar aspecten als stikstof, landschappelijke inpasbaarheid en geluidsoverlast.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen